



# Η Καλλιέργεια της Ελιάς

## στην ΚΙΝΑ

**Η** Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας με πληθυσμό 1.298.847.624 κατοίκους (2004) και έκταση 9.596.960 τ. χιλ. (δηλαδή 72 φορές περίπου μεγαλύτερη από την Ελλάδα), είναι η πολυπληθέστερη χώρα της Γης και η τρίτη μεγαλύτερη σε έκταση χώρα του κόσμου, μετά τη Ρωσία και τον Καναδά, καταλαμβάνοντας περισσότερο από το 1/5 του συνόλου της Ασίας.

Για να γίνει περισσότερο κατανοητή η σημερινή θέση της Κίνας στην παγκόσμια οικονομία, αλλά και οι μελλοντικές της δυνατότητες, είναι χρήσιμο να γίνει πρώτα μία πολύ σύντομη αναφορά σε διάφορα γεωγραφικά, κλιματικά, πληθυσμιακά και οικονομικά της στοιχεία.





Welcome to Anhui Academy of agricultural Sciences



安徽省農業科學院 科技成果展

S&TA achievement Of AAAS

**Η** Κίνα συντίθεται από 56 εθνικές ομάδες και διαιρείται διοικητικά σε 22 επαρχίες, 5 αυτόνομες περιοχές και σε δύο ειδικές διοικητικές περιοχές, το Χονγκ Κονγκ και το Μακάο. Διαθέτει περισσότερες από 100 πόλεις με πληθυσμό άνω του 1.000.000 κατοίκων, από τις οποίες σημαντικότερες είναι η Σαγκάι (8.200.000 περίπου) και το Πεκίνο (7.360.000 περίπου). Ο ετήσιος συντελεστής αύξησης του πληθυσμού είναι 0,75% και το προσδόκιμο όριο ζωής ανέρχεται σε 70,4 χρόνια για τους άνδρες και 73,7 χρόνια για τις γυναίκες. Το 80% περίπου του πληθυσμού της χώρας κατοικεί στην ανατολική πλευρά, η οποία θεωρείται πληθυσμιακά κορεσμένη. Το συνολικό εργατικό δυναμικό της ανέρχεται σε 780.000.000 άτομα. Στον αγροτικό τομέα απασχολείται το 50% περίπου του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Οι κάτοικοι των πόλεων είναι περίπου το 42% του πληθυσμού και της υπαίθρου το 58%, εκ των οποίων το 21,5% είναι ηλικίας 0-14 ετών και το 7,6% άνω των 65 ετών.

Το Α.Ε.Π. της Κίνας υπολογίζεται σε 6.450.000 εκατ. δολάρια, με επίσης ρυθμό ανάπτυξης μεγαλύτερο του 9,0% (10,5% για το 2006). Ενδεικτικά το εμπορικό πλεόνασμα των πρώτων εννέα μηνών του 2007 ανέρχεται σε 186 δισεκατομμύρια δολάρια, αυξημένο κατά 69% περίπου έναντι του 2006, τα δε συνολικά συναλλαγματικά της αποθέματα σε 1.435 δισεκατομμύρια δολάρια, τα οποία χρησιμοποιεί για επιθετικές εξαγορές επιχειρήσεων σε όλο τον κόσμο.

Η κατά κεφαλήν αγοραστική δύναμη των κινέζων υπολογίζεται σε 5.000 δολάρια, έναντι 37.800 δολάρια των αμερικανών (Η.Π.Α.) και το κατά κεφαλήν εισόδημα σε 1.700 δολάρια (Η.Π.Α.). Ο ετήσιος μέσος όρος του εισοδήματος των εργαζομένων στις πόλεις είναι περίπου 1.000 δολάρια, ενώ των εργαζομένων στην ύπαιθρο μόλις 300 δολάρια. Το 45% περίπου του πληθυσμού της χώρας ζει με 2 δολάρια την ημέρα. Η αγροτική παραγωγή αντιπροσωπεύει μόνο το 15% του Α.Ε.Π. της χώρας. Η νομισματική

μονάδα (νόμισμα) της Κίνας είναι το γιουάν και ισοδυναμούν δέκα (10) περίπου γιουάν με ένα (1) Ευρώ.

Γεωγραφικά, περισσότερο από το 40% του εδάφους της είναι ορεινό. Στα Νότιο Δυτικά, δηλαδή στην περιοχή του Θιβέτ, υπάρχουν υψίπεδα με υψόμετρο μεγαλύτερο από τα 5.000 μέτρα, ενώ στα κεντρικά το υψόμετρο κειμεται στα 1.500 - 2.500 μέτρα. Τέλος στα βόρεια και στα ανατολικά το υψόμετρο είναι ακόμα μικρότερο, στα 200 και 600 μέτρα αντίστοιχα.

Το κλίμα της Κίνας θεωρείται μουσωνικό και το μέγιστο των βροχοπτώσεων παρατηρείται τους καλοκαιρινούς μήνες. Παρ' ότι το κλίμα της μπορεί να διαιρεθεί σε τρεις κύριες ζώνες, την ψυχρή, την εύκρατη και την τροπική και σε δύο διακριτές περιόδους, την ξηρή και την υγρή, το σημαντικότερο χαρακτηριστικό του κλίματός της είναι οι ξηρασίες. Οι τοπικοί όμως παράγοντες επηρεάζουν και καθορίζουν τα διάφορα μικροκλίματα, δηλαδή το εύρος των θερμοκρασιών και την κατανομή, καθώς και τις ποσότητες



των βροχοπτώσεων. Για παράδειγμα, στη βόρειο δυτική Κίνα (έρημο Τακλαμακάν) οι επίσης βροχοπτώσεις φτάνουν τα 5 - 50 χιλιοστά, στην βόρεια Κίνα (έρημο Γκόμπι) ανέρχονται το πολύ στα 80 - 100 χιλιοστά, ενώ στα ανατολικά ο καλοκαιρινός μουσώνας προκαλεί βροχοπτώσεις ύψους 1.000 έως 1.200 χιλιοστών. Σε γενικές γραμμές όμως το ύψος των βροχοπτώσεων μειώνεται προοδευτικά από τα ανατολικά προς τα δυτικά της χώρας και από τα νότια προς τα βόρεια.

Όσο αφορά τις θερμοκρασίες, στην βόρεια Κίνα μέχρι και τον 36° παράλληλο, το κλίμα είναι εύκρατο με ηπειρωτικά χαρακτηριστικά και παρουσιάζει σημαντικές θερμοκρασιακές αντιθέσεις (από -20° C τον χειμώνα έως > +25° C το καλοκαίρι). Αντίθετα νοτιότερα, μέχρι τον 40° παράλληλο, οι ελάχιστες θερμοκρασίες του χειμώνα είναι ηπιότερες (από 0° C έως -10° C) και τέλος στη νότια ηπειρωτική Κίνα το κλίμα είναι σχεδόν τροπικό.

Η Κίνα είναι μία μεγάλη χώρα με πολλές και διαφορετικές κλιματικές ζώνες. Από τα νότια λοιπόν προς τα βόρεια της χώρας, πρώτη είναι η τροπική ζώνη, του κοκκοφοίνικα και της μπανάνας, στη συνέχεια η υποτροπική, της σουκιάς, μετά η εύκρατη, με τα δάση των πλατύφυλλων δένδρων και τέλος η ψυχρή, με τα δάση των κωνοφόρων. Τα δάση καλύπτουν το 13,6% της συνολικής έκτασης της χώρας.

Το ενδιαφέρον της Κίνας για την ελαι-

οκαλλιέργεια ξεκινά με τη Σινο-Αλβανική προσέγγιση στα μέσα του προηγούμενου αιώνα, όταν ηγέτες των δύο χωρών ήταν ο **Μάο Τσε Τούνγκ** και ο **Εμβέρ Χότζα** αντίστοιχα. Την εποχή εκείνη εισήχθησαν δοκιμαστικά από την Αλβανία αρκετές ποικιλίες ελιάς, κυρίως Αλβανικές και Ιταλικές, οι οποίες φυτεύτηκαν σε διάφορες περιοχές της χώρας.

Μετά από μία δοκιμαστική περίοδο 25 περίπου χρόνων, τις δεκαετίες του '70 και του '80, εξαιτίας και των πενιχρών αποτελεσμάτων, υπήρξε μείωση του ενδιαφέροντος για την ελιά και την καλλιέργειά της. Κατά την περίοδο αυτή σχεδόν εγκαταλείφθηκαν τα ελαιόδένδρα ακαλλιέργητα και απεριποίητα, πολλά από τα οποία ξεράθηκαν. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί ότι η ελιά στην Κίνα αντιμετωπίζεται και θεωρείται, ακόμα και σήμερα, σαν δασικό φυτό.

Από τις αρχές της δεκαετίας του '80, παράλληλα με τα οικονομικά ανοίγματα της Κίνας και την απελευθέρωση του εμπορίου, αναζωπυρώθηκε και το ενδιαφέρον για την καλλιέργεια της ελιάς αρχίζοντας πάλι, όμως πολύ ποσοστημιακά αυτή τη φορά και σε συνεργασία με πολλές χώρες, να γίνονται προσπάθειες για την εγκατάσταση και την επέκταση της καλλιέργειάς της.

Στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας, πραγματοποιούνται τα τελευταία χρόνια συχνές ενημερωτικές επισκέψεις



πολλών κινέζων επιστημόνων σε διάφορες μεσογειακές χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Αντίστοιχα πραγματοποιήθηκαν και πραγματοποιούνται επισκέψεις ελλήνων και ξένων επιστημόνων στην Κίνα με σκοπό την προώθηση της ελαιοκαλλιέργειας, αλλά και των προϊόντων της ελιάς. Όσο αφορά την Ελλάδα, παρ' όλες τις μέχρι τώρα προσπάθειες των ελλήνων επιχειρηματιών, τα αποτελέσματα της προώθησης του ελληνικού ελαιολάδου στην Κίνα δεν είναι ικανοποιητικά, διότι το 85% τουλάχιστον της κινέζικης αγοράς ελαιολάδου ελέγχεται ήδη από τους Ισπανούς, το δε υπόλοιπο 15% από τους Ιταλούς και τους άλλους ανταγωνιστές μας.

Οι προσπάθειες εγκατάστασης της ελαιοκαλλιέργειας στην Κίνα επικεντρώνονται στα δυτικά της χώρας, τόσο νότια στην επαρχία Γιουνάν, όσο και βορειότερα στην επαρχία Γκανζού. Και στις δύο επαρχίες οι περιοχές που έχουν επιλεγεί, βρίσκονται σε μεγάλα για τα ελληνικά δεδομένα, υψόμετρα, από τα 800 μέχρι και τα 2000 μέτρα, ώστε να ικανοποιούν τα ελαιόδενδρα τις απαιτήσεις τους σε ψύχος. Η ουσιαστική διαφορά του κλίματος των περιοχών αυτών της Κίνας με το μεσογειακό κλίμα, είναι ότι η περίοδος των βροχοπτώσεων δεν συμπίπτει με την ψυχρή περίοδο (Νοέμβριο, Δεκέμβριο, Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Μάρτιο) όπως συμβαίνει στην Μεσόγειο, αλλά με τη

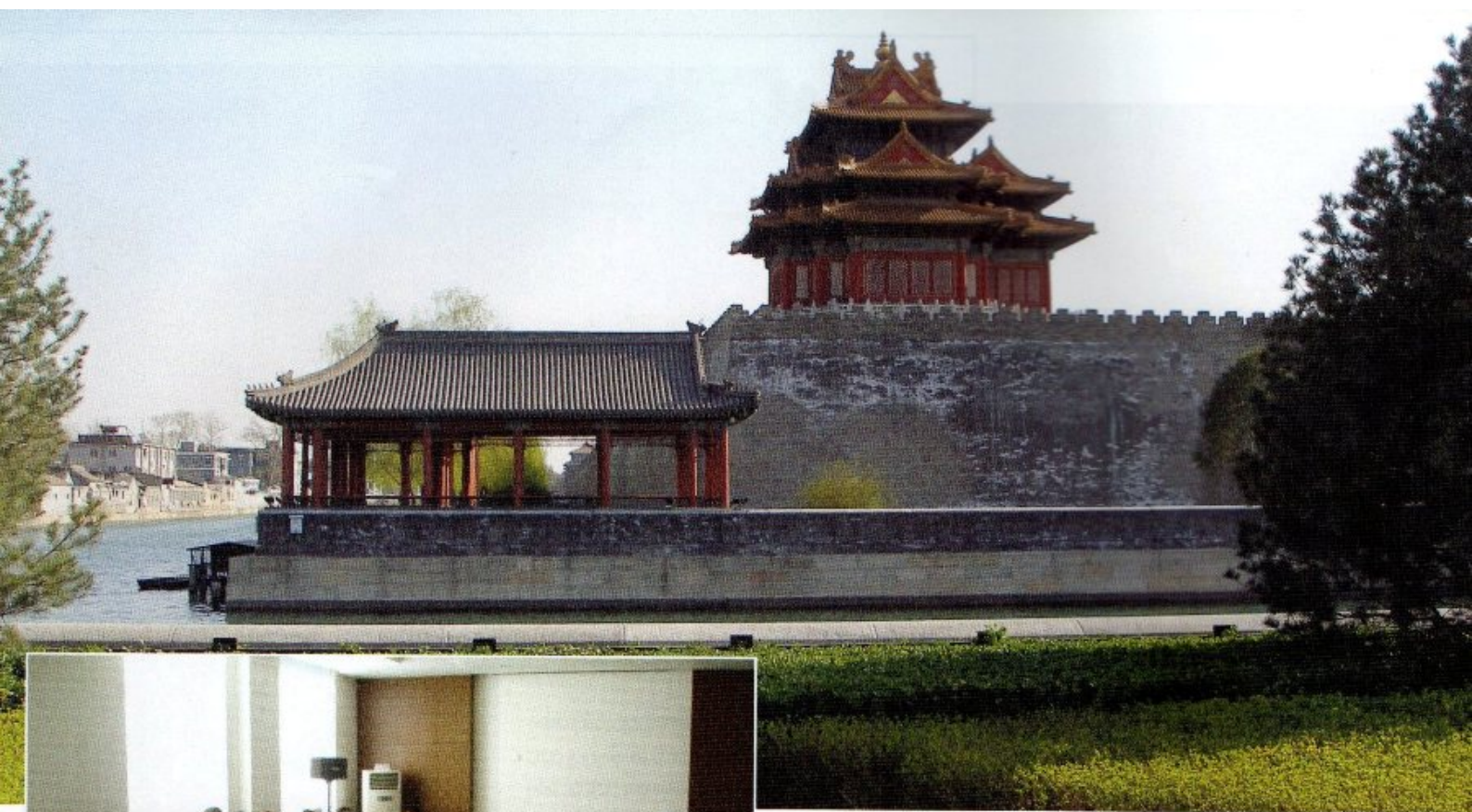
θερμή περίοδο (Ιούνιο, Ιούλιο, Αύγουστο, Σεπτέμβριο και Οκτώβριο).

Παράλληλα με την εισαγωγή, όσο το δυνατόν περισσότερων ποικιλιών ελιάς από τις διάφορες παραμεσόγειες περιοχές, οι κινέζοι ξεκίνησαν, όπως ήταν αναμενόμενο, να πολλαπλασιάζουν οι ίδιοι μόνοι τους τις διάφορες ποικιλίες ελιάς που εισήγαγαν, χωρίς να ενδιαφέρονται ουσιαστικά να προμηθευτούν μεγάλες ποσότητες φυτωριακού υλικού. Αντίθετα, δείχνουν έντονο και αμείωτο ενδιαφέρον για την εισαγωγή γενετικού υλικού (ποικιλιών), αλλά και τεχνολογίας δημιουργίας νέων ποικιλιών και σύγχρονων μεθόδων παραγωγής πολλαπλασιαστικού υλικού.

Οι κινέζοι πολλαπλασιάζουν τις ελιές με δύο κυρίως τρόπους, με φυλλοφόρα μοσχεύματα και με εμβολιασμό. Οι μεγαλύτερες και καλύτερες φυτωριακές εγκαταστάσεις της Κίνας βρίσκονται στην επαρχία Γκανζού, που είναι και η σημαντικότερη ελαιοκομική τους περιοχή, ενώ μικρότερα σε μέγεθος και λιγότερο τεχνολογικά εξελιγμένα φυτώρια ελιάς υπάρχουν διάσπαρτα και σε άλλες περιοχές.

Για τους εμβολισμούς χρησιμοποιούν ως υποκείμενο ένα γηγενές είδος ελιάς της Κίνας, την *Olea cuspidata*, η οποία παρουσιάζει καλύτερη προσαρμοστικότητα στα





εδάφη τους και μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στα υψηλά επίπεδα εδαφικής υγρασίας. Η υψηλή εδαφική υγρασία αποτελεί σοβαρό πρόβλημα, διότι

πως αναφέρθηκε και προηγουμένως, το μέγιστο των βροχοπτώσεων στην Κίνα συμπίπτει με το μέγιστο της βλαστικής ανάπτυξης των ελαιοδένδρων. Τα μέχρι τώρα αποτελέσματα των εμβολιασμών της *Olea europaea* επί της *Olea cuspidata* είναι κατά τους κινέζους ενθαρρυντικά.

Οι σημαντικότερες ποικιλίες ελιάς που καλλιεργούνται σήμερα στην Κίνα είναι οι Ιταλικές ποικιλίες **Frantoio** και **Leccino** και οι Αλβανικές **Kaljnoti**, **Mixan** και **Beratit**. Από τις άλλες μεσογειακές χώρες έχουν, τουλάχιστον και αξιολογούν, τις ελληνικές ποικιλίες **Κορωνέϊκη**, **Μεγάρων**, **Χαλιαδικής** και **Κουτσουρελιά** και τις Ισπανικές ποικιλίες **Arbequina** και **Picual**. Εκτός όμως από εισαγόμενες ποικιλίες οι κινέζοι δημιούργησαν με διασταυρώσεις και πολλές δικές τους ποικιλίες ελιάς, όπως είναι π.χ. η **Chenggu - 22**.

Οι μελλοντικές δυνατότητες και οι προθέσεις της ελαιοκαλλιέργειας στην Κίνα, αλλά και η πολιτική που πρέπει να ακολουθήσουν η Ελλάδα και οι ελληνικές επιχειρήσεις στο μέλλον, θα πρέπει να αναλυθούν σε βάθος και να χαραχθεί μακροχρόνια ενιαία πολιτική.

Γ. Δ. Κωστελένος

### Τα σημαντικότερα ερωτήματα για την επέκταση της ελαιοκαλλιέργειας στην Κίνα και τις πιθανές επιπτώσεις της είναι:

1. Έχει η Κίνα την δυνατότητα να καλλιεργήσει μαζικά και εκτεταμένα την ελιά στα εδάφη της ώστε μελλοντικά να απειλήσει τις μεσογειακές χώρες μεταξύ των οποίων και την Ελλάδα;
2. Η όποια παραγωγή λαδιού και βρώσιμων ελιών επιτευχθεί στο μέλλον στην Κίνα προς ποιες αγορές θα διοχετευθεί;
3. Είναι πρακτικά δυνατόν να επιβραδυνθεί ή να παρεμποδιστεί η επέκταση της ελαιοκαλλιέργειας στην Κίνα, και ποιοι ωφελούνται ή πιθανόν ζημιώνονται από μία τέτοια εξέλιξη;
4. Συμπίπτουν τα συμφέροντα της Ελλάδας στην Κίνα με εκείνα των άλλων εξελεγμένων τεχνολογικά ελαιοκομικών χωρών του κόσμου (Ισπανίας, Ιταλίας, Ισραήλ, Η.Π.Α., Αυστραλίας κ.α.) και εάν ναι κάτω από ποιες συνθήκες και προϋποθέσεις;
5. Μπορούν να έχουν θέση και λόγο τόσο η Ελλάδα και οι έλληνες επιστήμονες όσο και οι ελληνικές επιχειρήσεις στην εξέλιξη της κινέζικης ελαιοκομίας;
6. Με ποιους τρόπους θα μπορέσουν οι ελληνικές επιχειρήσεις και τα ελληνικά ελαιοκομικά προϊόντα να διεισδύσουν στις μεγάλες αγορές της Κίνας;